

Brüssel, 3. märts 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0209(COD)

6077/20
ADD 1

ENV 80
CLIMA 31
ENER 27
CADREFIN 23
CODEC 113

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1293/2013
– Nõukogu põhjenduste kavand

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 1. juunil 2018 nõukogule ja Euroopa Parlamendile järgmise ettepaneku: määrus, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE). Ettepanek on osa mitmest mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames kavandatud liidu rahastamisprogrammist.
2. Parlament võttis 11. detsembril 2018 vastu ettepanekusse tehtud muudatused, et alustada nõukoguga läbirääkimisi¹.
3. Nõukogu võttis 20. detsembril 2018 vastu osalise üldise lähenemisviisi,² millega jäetakse (nurksulgudes) kõik mitmeaastase finantsraamistikuga seotud eelarvemõjuga ja horisontaalsed sätted kõrvale, kuni Euroopa Ülemkogu on mitmeaastase finantsraamistiku suhtes kokkuleppele jõudnud.
4. Pärast kolmepoolseid läbirääkimisi leppisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokku ühisseisukohas kõigi nurksulgudes mitteolevate sätete suhtes, mille alaliste esindajate komitee kinnitas 20. märtsil 2019³.
5. Parlament võttis 17. aprillil 2019 vastu oma esimese lugemise seisukoha,⁴ millega kiideti ühisseisukoht heaks ja võeti vastu piiratud arv muudatusettepanekuid komisjoni ettepaneku ülejäänud teksti kohta.

¹ Dokument 15312/18.

² Dokumendid 15489/18 + COR 1.

³ Dokument 7479/1/19 REV 1.

⁴ Dokument 8654/19.

6. Tulenevalt Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta kohtumisel mitmeaastase finantsraamistiku suhtes saavutatud kokkuleppest⁵ ja sellele järgnenud kokkuleppest mitmeaastase finantsraamistiku määruse⁶ ja sellega seotud institutsioonidevahelise kokkuleppe⁷ kohta jätkati ettepaneku üle peetavate läbirääkimistega, mille tulemusel saavutati 17. detsembril 2020 nõukogu ja parlamendi vahel esialgne kokkulepe.
7. Alaliste esindajate komitee kiitis esialgse kokkuleppe heaks 13. jaanuaril 2021 ning Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon 15. jaanuaril 2021.
8. Nõukogu võttis ... 2021 vastu oma esimese lugemise seisukoha kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 294 lõikega 5.

II. EESMÄRK

9. Programmi LIFE käsitleva kavandatava määruse eesmärk on luua liidu keskkonna- ja kliimameetmete rahastamisvahend ajavahemikuks 2021–2027. Programmi LIFE eesmärk on anda panus liidu keskkonna- ja kliimapoliitika ning vastavate õigusaktide rakendamisse, ajakohastamisse ja arendamisse, kaasrahastades Euroopa lisaväärtusega projekte. Programm on jätkuks programmile LIFE (2014–2020), mis loodi määrusega (EL) nr 1293/2013, ja asendab selle.

⁵ Dokument EUCO 10/20.

⁶ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).

⁷ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

10. Nõukogu esimese lugemise seisukoht koostati kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevas ühises deklaratsioonis⁸ sätestatud Euroopa Parlamendi, komisjoni ja nõukogu vahel toimunud mitteametlike kontaktide tulemusel.

Institutsioonide vahel saavutatud kompromiss sisaldab muu hulgas allpool esitatud põhielemente.

Üldine taust

11. Järgiti programmi LIFE struktuuri, eelkõige komisjoni esitatud valdkondadeks ja allprogrammideks jaotust, sealhulgas rahaliste vahendite integreerimist, et toetada puhtale energiale üleminekut, mida on kuni praeguseni rahastatud programmi „Horisont 2020“ raames.

Artiklis 3 sätestatud programmi LIFE eesmärgid on muudetud üksikasjalikumaks ja selgemaks. Eelkõige on suuremat tähelepanu pööratud loodusele ja bioloogilisele mitmekesisusele, et rõhutada nende keskset osa programmis LIFE. Lisatud on viide kliimaneutraalsele majandusele, samuti konkreetne viide liidu üldiste tegevusprogrammide rakendamise toetamisele, et sõnaselgelt võimaldada arvestada seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi jätkuprogrammiga⁹.

⁸ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

⁹ 14. oktoobril 2020 esitati ettepanek kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi kohta (ettepanek: otsus, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030) – dokument 11987/20 – COM(2020) 652 final.

Põhiküsimused

Rahastamispakett (artikkel 5)

12. Programmi LIFE rahastamispaketi suurus kajastab Euroopa Ülemkodus mitmeaastase finantsraamistiku suhtes saavutatud kokkulepet ja sellele järgnenud mitmeaastast finantsraamistikku käsitleva määruse suhtes saavutatud kokkulepet, mille tulemusel eelarvet veidi kärbiti võrreldes komisjoni ettepanekuga. Rahastamispaketi jaotamisel järgitakse komisjoni esitatud valdkondadeks ja allprogrammideks jaotust.

Kliimaküsimuste integreerimine ja bioloogilise mitmekesisuse alased ambitsioonid

13. Nõukogu seisukoht (artikli 19 lõige 5 ja põhjendus 29) kajastab Euroopa Ülemkodus mitmeaastase finantsraamistiku suhtes saavutatud kokkulepet ja sellele järgnenud kokkulepet mitmeaastase finantsraamistiku määruse suhtes suurendada kogu eelarvet hõlmavate kliimaga seotud kulutuste eesmärki 25 %-lt vähemalt 30 %-le. Selle eesmärgi saavutamisele peaks kaasa aitama 61 % programmi LIFE rahastamispaketist.
14. Rõhutatud on bioloogilise mitmekesisusega seotud kulutuste ja nende kulutuste jälgimise meetodite väljatöötamise tähtsust, fikseerides programmis LIFE kokkuleppe bioloogilise mitmekesisuse alaste ambitsioonide kohta, mis saavutati mitmeaastase finantsraamistikuga seotud institutsioonidevahelises kokkuleppes. Seega aitab programm LIFE kaasa bioloogilise mitmekesisuse meetmete peavoolustamisele liidu poliitikavaldkondades ja üldise eesmärgi – tagada mitmeaastase finantsraamistiku kohastest iga-aastastest kulutustest 7,5 % bioloogilise mitmekesisuse toetamiseks 2024. aastal ja mitmeaastase finantsraamistiku kohastest iga-aastastest kulutustest 10 % bioloogilise mitmekesisuse toetamiseks 2026. ja 2027. aastal – saavutamisele, võttes samal ajal arvesse kliima- ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide praegust kattuvust (artikli 19 lõige 5 ja põhjendus 16).

Rahastamise rakendamine (artikkel 9)

15. Rahastamise rakendamiseks on ette nähtud üksikasjalikum raamistik, millega tagatakse, et rahastamine on suunatud prioriteetsetele meetmetele ja projektidele. Sellest tulenevalt tuleb vähemalt 85 % programmi LIFE eelarvest eraldada toetustele, millest rahastatakse muu hulgas looduse ja bioloogilise mitmekesisuse allprogrammi strateegilisi loodusprojekte, ringmajanduse ja kliimameetmete allprogrammide strateegilisi integreeritud projekte ning tehnilise abiga seotud projekte.
16. Lisaks on programmi LIFE määruses endas kehtestatud sellised maksimaalsed kaasrahastamise määrad, mida on vaja programmi raames antavate toetuste tulemusliku taseme hoidmiseks. Lisaks ja selleks, et võtta arvesse kohanemisvõimet, mida on vaja olemasolevatele meetmetele ja üksustele reageerimiseks, tuleb mitmeaastastes tööprogrammides ette näha kaasrahastamise erimäärad.

Hindamiskriteeriumid ja geograafiline tasakaal (artikkel 9 ja artikli 11 lõige 4)

17. Lepiti kokku, et rahastamise rakendamiseks antakse programmis LIFE nii hindamiskriteeriumide kui ka geograafilise tasakaalu osas üldisem suund. Märgitakse sõnaselgelt, et programmis LIFE on projektide sõlmimise põhikriteerium kvaliteet ning et komisjon püüab saavutada tõhusat ja kvaliteedipõhist geograafilist katvust kogu liidus. Selleks et hõlbustada programmi eesmärkide rakendamist kogu ELis ja edendada projektiettepanekute kõrget kvaliteeti, rahastatakse suutlikkuse suurendamist seoses liikmesriikide ametiasutuste tegevusega, et suurendada tegelikku osalemist programmi LIFE projektides. Madala tegeliku osalemise määraga liikmesriikidele suutlikkuse suurendamiseks antavate toetuste maksimumsumma on 15 miljonit eurot, kusjuures maksimaalne kaasrahastamise määr ei tohi ületada 95 % projektide rahastamiskõlblikest kuludest.

Mitmeaastased tööprogrammid (artikkel 18)

18. Nõukogu seisukohas nähakse ette, et esimese mitmeaastase tööprogrammi kestus on neli aastat ja teise mitmeaastase tööprogrammi kestus on kolm aastat. Lisaks on meetmete kavandamise paremaks piiritlemiseks ja suunamiseks võrreldes komisjoni ettepanekuga üksikasjalikumalt sätestatud kõnealustes tööprogrammides sisalduvad elemendid, muu hulgas:
- iga allprogrammi tulemuslikkuse näitajad;
 - vahendite eraldamise edasine jaotamine ja täpsustamine, sealhulgas viited teatavat liiki toetuste maksimumsummadele ja kaasrahastamise määradele (võttes arvesse rahastamise rakendamist käsitlevaid sätteid);
 - projektikonkursside soovituslik ajakava, valikumenetlus ja projektide esitamise hindamiskriteeriumid.

Komisjon peab tagama tööprogrammide koostamisel sidusrühmadega konsulteerimise.

19. Nüüd on programmi LIFE määruses täpsustatud mitmeaastaste tööprogrammide vastuvõtmise menetlus. Need võetakse vastu rakendusaktidega.

Kestus ja tagasiulatus (artiklid 1 ja 26)

20. Komisjoni ettepanekus oli programm LIFE tähtajatu kestusega. Tagamaks, et komisjon esitab uue ettepaneku järgmise mitmeaastase finantsraamistiku keskkonna- ja kliimameetmete rahastamise programmi kohta, võimaldades seeläbi kaasseadusandjatel vaadata koos komisjoniga läbi eesmärgid ja prioriteedid, täpsustatakse nõukogu seisukohas, et programm LIFE on loodud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivusajaks. Programmi LIFE kestus on kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku kestusega.

Selleks et tagada sujuv ja katkestusteta üleminek eelmise programmi LIFE (2014–2020) ja uue programmi LIFE vahel ning ühitada programmi LIFE algus mitmeaastase finantsraamistiku algusega, on ette nähtud tagasiulatuv kohaldamine. Seega kohaldatakse programmi LIFE alates 1. jaanuarist 2021.

Muud küsimused

21. Määruse teksti on ajakohastatud, et võtta arvesse keskkonna- ja kliimapoliitika arengut, eelkõige lisades viited Euroopa rohelisele kokkuleppele.
22. Toetatakse komisjoni ettepanekut kolmandate riikide osalemise kohta programmis LIFE (artikkel 6) (mis kajastab ka Euroopa Ülemkogu 2020. aasta juuli kohtumisel saavutatud kokkulepet). Seoses väljaspool ELi toimuva tegevuse rahastamisega lisatakse nõukogu seisukohaga konkreetne ja piiratud säte selle kohta, kuidas rahastamisega toetatakse väljaspool ELi toimuvate mitmepoolsete konverentside korraldamist (artikli 11 lõige 5).
23. Mõningaid horisontaalseid sätteid ja põhjendusi on kohandatud, et tagada kooskõla mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisprogrammide vahel (eelkõige artikkel 16).
24. Komisjon tegi ettepaneku lõpetada konkreetse programmi LIFE logo kasutamine, kuid nõukogu seisukohas on see alles jäetud (III lisa).

IV. KOKKUVÕTE

25. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab täielikult kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel, mida komisjon vahendas. Kõnealune kompromiss kinnitati Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni esimehe kirjaga alaliste esindajate komitee eesistujale (15. jaanuar 2021). Selles kirjas märkis keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni esimees, et tingimusel, et nõukogu võtab oma esimese lugemise seisukohana vastu esialgselt kokkulepitud teksti, mis viimistletakse õiguskeeleliselt, soovitab ta nõukogu seisukoha parlamendi teisel lugemisel muudatusteta heaks kiita.
-